

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 37.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 30 oyr. á forsiðuni, 20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Leygardagin 10. september 1938.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bilagt á posthúsum, brævasvarstøðum og skrivstovuni. Telf. 143.

12. árg.

„Dagblaðið“

ber til sjóndar lyndi til at at vilja spjæða Føroyingar í krøvum teirra viðvíkjandi veiðirætti við Grønlands fiskaríku strendur.

Frá fyrstu stund, vinnuflokkurin sá ljósið (her á landi) — ið, hann var ringur at draga fram fyrri dagin í snum rætta skepils — hevur tað verið hansara særmerki at nýtt stór orð. Ræðuligt buldur og brak um alt og einki. Og tá tað so bar at royndarstundum, ja, tá hvarv hann, tá var einki eftir ulla tey tómu orðini. Nakað úrslit ella nakar vilji til at skapa úrslit til landsins og fólksins frama, kendist ongantíð aftanfyrri dunini frá hesum monnum, ið raskastir tykja vera omanfyrri hálsvolin.

Einum rennur í huga, tá hann sær, hvussu vinnuflokksmenn og blað teirra leika í — ulla mun til hvørja ringu sak teir berja í tí einstaka tilfelli — hitt gamla orðfellið: »Stór orð kunnu ræða ein dára; men tey fylla oigan sekk!«

Framferð vinnuflokksmanna er kronisk. Hon er altíð hin sama: stór orð og mikil larmur, eingin hugur til sjálvir at út-inna nakað í royndum, og síðan aftur ein skolan av stórum orðum og stundum ljótum yfir ódugnakroppar, ið aldri — eftir vinnuflokksmanna tykki — fáa nakað av skafti. Ella, um teir fáa útint nakað, ja, so kann ein vera visur í, at vinnuflokkurin setur sít stempel á tað: púra galið! Lat okkum koma til. Vit vilja Føroya bjarging! O. s. fr. er niðurlagið.

Hvussu hava vinnuflokksmenn og »Dagblaðið« ikki deilt yvir, at statur og lofting ikki í nóg stóran mun styðjaði vinnulívið, ið var við at fara niður fyrri. Og tá so statsministarin bjóðar vinnuflokksins formanni at koma í nevnd fyrri at kanna víður-skiftini og gera uppskot til stjórna um at fáa avhjálp tey brek, ið funnst, og sum tarnaði vinnulívið okkara at trívast í tann mun sum krevst, um fólkiskal hava góð lívilíkindi her í øggjum okkara, hvat hendi tá? Já, hvorki meir ella minni enn at vinnuflokksins formaður, ið óivað vil verða roknaður fyrri at standa nakað frammalaga í

vinnulívinum, segði nei til at taka eina hond í til upphjálpan av lívikorum Føroyinga — hann vildi ikki vera við í nevndini. Stutt og greitt.

Tá menn skuldu veljast av loftinginum at fara til Danmarkar at tingast við stjórnina um nýggjan finansplan, leikaði vinnuflokkurin í sum óður. Hann hevði eftir tingmannatali sínum — 2 menn — ikki rætt til at fáa mann í nevndina, og hetta var sjálvandi ravruskandi galið — teir vildu hava mann í nevndina. Aftanfyrri teir stóð já so gott sum alt Føroya fólk (!).

Mangur maður var bilin. — Vildu vinnuflokksmenn nú endiliga fara í holt við at driva ein landsagugigan politikk? Mundi tað vera? Ella lá kanska nakað av teirri vanligu vinnuflokksku berokningini aftanfyrri her eisini? Teir finga mann í nevndina við at geva seg í hóslag við Jóhannes bónda Patursson, ið eingin reiðiliga vil kennast við í føroyskum politikki nú á døgum — sum heldur ikki er logið.

Og úrslitið, ja, tað kenna øll. Tað er hin beini vinnuflokks-tróðurin; har er ikki so mikið sum ein kurl á.

So kemur blaðið so erpið fram: »Tað vóru ikki bert vit, sum vóru forvitnir eftir at siggja, hvat »Føroya Social Demokrat« fór at gera við telegramminum um tann »góða finansplanin« og nei íð í Grønlands málinum.«

Hetta vágur blaðið sær at koma fram við dagin eftir, at tað hevur borið fólk eitt nær-sagt einkisigandi telegram um finansplanin. Tað ikki so mikið sum nevnt eitt einasta tal og enn minna bert á leið, hvussu nógvur pengar finansplanurin inniheldur. Ja, blaðið hevði tíkið telegrammið við, tað var eisini alt. Ikki so mikið sum eitt orð hevði tað til ummælis av planinum, bertursæð frá nokur fáum reglum, ið vóru slongdar inn á 3. síðu, og sum kundu borið navn av øllum øðrum ulla einum ummæli. Men nakrar dagar framman-

undan var blaðið stórorðað — har vóru eingi smøl stóð — tá tað við rísnastavum segði frá bragdi Jóhannes bónda Paturssonar, tá hann ikki vildi tingast um tilfitt sum ein finansplan. Men tað er ikki so logið, at blaðið fróðstid yvir, at hin gamli sjálvstýrshovdingin steig á gotuna, sum vinnuflokkurin hevur roynt at slóða.

Teir hava so sanniliga eisini verið forvitnir eftir at sæð, hvat vit fóru at halda um svarið frá Stauningi viðvíkjandi síðstu Grønlands útsóknini. — Hetta halda vit vera væl so »søkte«, tí vinnuflokksmenn, sum vilja standa í fólkæygum við í minsta lagi nakað av politiskum skili, máttu kortini kent javnaðarmanna stóðu í hesum máli, um teir annars góvu javnaðarflokkinum lítið far í aðrar mátar, hvat ein júst ikki kann siga, teir hava gjørt. Um teir ikki vóru greiðir yvir, at føroyskir javnaðarmenn hava tíkið so horð tok sum nakar her á landi fyrri at veita sjómönnum okkara tær sómðir í Grønlandi, sum alt Føroya fólk heldur teir hava fullan og sólaklárán rætt til, so máttu teir kortini vítað so mikið sum, at stevnskúrá javnaðarmanna byrjar við sjó-vinnu málinum, og at fyrsta punktið er hetta: »Javnaðarmenn skorda á av øllum alvi fyrri: 1) Fullan veiði- og virkisrætt í Grønlandi.«

Hetta mátti tó sagt vinnuflokkinum so mikið, at hann ikki hevði særligan orsaka til at vera forvitin eftir at siggja, hvat vit fóru at siga til Staunings noktan.

Vit vilja sláa fast, at higartil hevur alt Føroya fólk staðið sameint í síni krevjing um fiskirettindini við Grønlands strendur, og tað skal »Dagblaðið« víta, at er tað nú farið at royna at lemja sundur henda sameinda hólk, so er tað als ikki fyrri at fremja málið, og vit kunnu væl siga, at so er tað einans fyrri at kráma sær nakrar atkvøður til valini næsta ár. Men so sattu, sum »Dagblaðið« her hevur byrjað eitt fyrri land okkara meint skaðaverk, so sattu vil »Dagblaðið« fáa at kenna, at ein so lág og berokandi framferð einans kann lata upp eyguni á fólk, ið higartil hevur sæð álvara aftanfyrri øll tey stóru orðini í vinnuflokksblaðnum.

Og ikki skal tað heldur eydnast teim at spjæða Føroyingar á hesum umráði. Vit javnaðarmenn vilja vera líka so treystir og áhaldandi í krøvum okkara um at fáa friar ræsur við og í Grønlandi.

Bekendtgørelse.

Det bekendtgøres herved, at Patienter, der ønskes indlagte, røntgenfotograferede, eller lysbehandlede, maa være i Besiddelse af Kaution fra vedk. Sygekasse (evt. Forevisning af Sygekassemedlemsbog) eller fra den, for hvis Regning Patientens Indlæggelse eller Behandling finder Sted.

Patienter, der ikke er i Besiddelse af saadan Kaution, vil paa eget Ansvar blive afvist.

Thorshavn, den 19. August 1938.

Dronning Alexandrines Hospital.

Um miðjan septbr. byrjar **Føroya Kol a/s** ta nýggju rationella koladriftina.

Tá kunnu Føroyingar fáa alt tað kolið, ið teimum torvar, og prísurin verður læðakaður.

Eingin ovnur, komfyrir ella grúgva eigir hereftir at brenna annað enn føroyskt kol. Eingin slupp eigir hereftir at fara til sjós ulla við føroyskum kalli.

Tí: tað er ein gáva av ómetaligum virði, náttúran hevur givið okkum og sum, beinleiðis ella óbeinleiðis, kann koma at hjálpa einum og hvørjum Føroyingi langt, ikki minst teimum, sum søkja sjógvinn — ella skulu søkja sjógvinn — fyrri land teirra.

Tí: tað tryggjar okkum brenni í Føroyum — bæði til heimini og til skipini — hvat ið so skuldi hent úti í verðini.

Tí: við at styðja hesa fyrritøku og brúka kolið úr okkara egna jorð, tá nýstast vit ikki meira at senda o. u. 1/2 millión kr. um árið út av landinum. — Og hvat tyðir ikki bert hetta fyrri okkum øll?

Tí: tað er gott, biligt brenni og sera reinligt. — Tað dálkar als ikki hvorki køk, lugar, ovn ella kamin, og — tað er føroyskt kol.

Tí: Státiónin á Drellnesi opnar møguleikar fyrri stóra og fyrri fyrstu ferð í Føroya søgu rentabla trolaradrift, fabriksdrift o. a.

Tað er eingin arbeiðari, keypmáður, fiskari ella bóndi, sum ikki av allari megi eigur at styðja hesar fyrri Føroyingar og Føroyar so ovurhonds týðningarmiklu vónir, ið knýta seg til státiónina á Drellnesi. Eisini tí, at tað samstundið óivað, peningaliga sæð, loysir seg fyrri øll at brúka teirra egna lands kol.

Føroyingar! verða tit bodnir til veitslu, tá vissið tykkum fyrst, at húsmóðirin nýtir tað føroyska kolið.

Fiskimenn! fara tit til Íslands, Grønlands ella Svalbards, tá vissið tykkum fyrst, at kokkurin hevur fingið føroyskt kol um borð.

Orðrar kunnu sendast til mín — og til mítt kantór í Tórshavn.

Tvoroyri, hin 27. august 1938.

Rich. B. Thomsen.

NB! Kol í sekkjum verður einans latið eftir nærri avtalu og prisi.

Áðrenn telegrammið kom frá »Erhvervskommissionen« høvdu vit prentað forsiðuna, og tóku vit har hjartaliga undir við teim skiparum, sum kravdu at sleppa inn um mark at fiska í Grønlandi. Men vit løgdu aftrat, at tað var nú ikki nóg mikið bara at rópa upp um at sleppa inn millum skerini. Vit hildu tað vera óðamannaverk, um vit ikki samstundis róptu upp um

at fáa vitar og kort, tí annars var skaði fyrri hond, og vit vóru aðu, at Skiparafelagið, tá tað sendi áheitan sína avstað, eisini hevði eygað opið fyrri, at vitar og siglingskort frutu. Og vit løgdu síðani aftrat, at teir menn, ið sóktu um at sleppa inn um mark, óivað vóru rættir menn og vistu betur greiðu á hesum enn heimafólkið, og vit høvdu tað álit á teim, at teir høvdu